

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LXIX. Unde nata sit controversia inter Arium & Alexandrum, & quòd talia non erant disquirenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

edita, universum simul terrarum orbem facris radiis illustraverat; non sine causa vos cunctarum gentium salutis auctores ac duces fore confidens, & mentis affectu & oculorum acie exquirere laborabam. Statim igitur post magnam illam victoriam, & post certissimum de hostibus triumphum, ante omnia illud rursus scrutari constitueram, quod præcipuum & maximi momenti esse judicabam.

CAPUT LXVIII.

Quomodo seditionem moleste ferens, pacem suavit.

VERUM, o eximia Dei providentia! quis & qualis nuntius aures meas, seu potius animum ipsum acerbissime fauciat; cum mihi significatum est multo graviora inter vos orta esse diffidia, quam sunt illa quæ in Africa remanserunt. Adeo ut partes vestras, à quibus medelam aliis suppeditari posse sperabam, majore jam curatione indigeant. Ac mihi quidem de harum rerum initio atque origine accuratius cogitanti, levis admodum causa esse visa est, nec tantam animorum contentione digna. Itaque ad hujus epistolæ scribendam necessitatem redactus, & ad concordem utriusque vestrum solertiam scribens, invocato ad hoc opus auxilio divinæ Providentiæ, arbitrum me diffensionis vestræ, & quasi pacis moderatorem merito interpono. Nam qui etiam si gravior subesset causa discordiæ, tamen Deo juvante, piis audientium mentibus rationem infinuans, haud difficile possem singulos ad salubriora consilia revocare; idem cum levis admodum & exigua nunc causa sit, quæ totius corporis consensionem obstat, cur non multo faciliorem & expeditiorem hujus rei correctionem mihi ipse spondeam?

CAPUT LXIX.

Vnde nata sit controversia inter Arium & Alexandrum, & quod talia non erant disquirenda.

PROPTER præsentis controversiæ initium hinc extitisse comperio. Cum enim tu Alexander à presbyteris tuis requires, quid quisque eorum de quodam legis loco sentiret, seu potius de quadam parte inanis quæstionis eos interrogares: cum quætu, Ari, id quod vel nunquam

των ενδοθεις, απασαν ομει την οικημενικην λαμπηει κατηςραφεν. εικοτως υμεις ωσπερ τνας δοχηγας της των εθνων σωτηριας υποδεξεν πσεινων, ομει κη ψυχης νευματικου οφθαλμω ενεργεια ζητειν επειρωμικα μαγεινη τη μεγαλη νικη κη τη των εχθρων αλπινη θριαμβεια, τω τε πρωτον ειλομην εεθλασθαι, κη δη πρωτον μοι ελιμωτα τον απαντων υποδεχεν ηγουμην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΗ.

Οτι λυπηθεις δια των εσεων, τα οφει ερηνη συμβουλιαν.

ΑΛ' ω καλλιση κη φεια προνοια. οσον ματτης ακοης, μαλλον η της καρδιας σου της τραυμα καιειον ηψατο, πολλω χαριτω παλινραν των εκει καταλειφθεντων την εν υμιν χωμοενην διχοσασιαν σημαιον. ως πλειον ηδη τα καθ υμας μεση θεραπειας δεσωπαε ων τοις αλλοις την ιασιν υποδεξεν ηπασα. διαλογιζομενω δη μοι τιω δοχηνη κη τι υποθεσιν τετων, αγαπη ευτελης εεδαμικα αξια της τοσαυτης φιλονεικίας η προσφραση εφωροθη. διοπε εθη την της επιστολης των της αναληνη επειχθεις, κη προς την ομολογηνη υμω αλχινοιαν γραφω, την τε φειω προνοιαν καλεσας δωρον τον προαγματι μωθεν ε προς αλληλικε υμω αμφισεπησεως, οση ειρηνης προτανι εμαυτον προσαγω εικοτως οπε ηδη σωμαεθρικω τε κρειτητοι κη η μειζων ην τις αφορμη διχονοιας, κη χαλατικαν ηδωμηθην, οσιας των αιχοντων γρημασε ελχειζω τον λογον, εις το χρησιμωτερον εκασον μελασησαι, τε το μικρας κη λιαν ευτηλες αφορμης υποαρχεσης η προς το εω εμποδων ισαλα, πως εση ευχερεσειω προ πολλω ραδιωτεραν μοι τε προαμματος του ε πανεθωσιν μηνσευσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΘ.

Ποθεν η Αλεξανδρι κη Αριε Ζητησις αρχαιω, κη ητι ηρανη ευρητις ταυτα

ΜΑΝΘΑΝΩ ΤΟΙΝΩ ΕΚΕΙΘΕΝ ΥΠΗΡΞΑΜΕΝ ΠΑΡΘΙΟΣ ΖΗΤΗΜΑΙΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΟΛΗΝ. ΟΤΕ ΣΥ Ω ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΑΩΣΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΕΙΡΤΕΙΣ, Η ΔΗ ΠΟΙΕ ΑΥΤΩΝ ΕΚΑΣΟΣ ΥΠΕΡ ΙΑΘ ΤΑΥΤΩ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑ ΝΟΜΩ ΓΕΣΑΜΜΕΝΩΝ, ΜΑΛΛΟΝ Δ' ΟΠΕ ΜΑΛΑΙΣ ΙΝΟΣ ΖΗΤΗΣΕΩΣ ΜΕΣΕΣ ΕΠΥΘΑΝΕΣΤΗ

ἡ ἀρετὴ, τῆς ὅπερ ἢ μήτε τὴν δόξαν ἐνδυμ-
 θήσῃ, ἢ ἐνδυμθέντα σιωπῇ ἀποδέναι ἀπο-
 σήκῃ, ἢ ἀποσῆκῃ ἐντέθεικας. ὅθεν τῆς ἐν ὑ-
 μῶν διχονοίας ἐγερθείσης, ἢ μὲν σιωδῶ ἡε-
 μήθη, ὃ ἰσχυρῶς λαὸς εἰς ἀμφοτέρους χι-
 σθεῖς, ἐκ τῆς τῆ κοινῆ σώματι ἁρμοῖας ἐ-
 χωρισθῆ. ὅθεν ἐκάτερος ὑμῶν ἰξίσχτην συ-
 γνωμῶν ἀποσῆκῃ, ὅπερ ἂν ὑμῶν ὁ σιωδῆρα-
 πῶν ὑμῶν δικαίως παρανεῖ, δεξάδῳ πῶ τῆ-
 τό ἐστιν; ἄτε ἐρωτῶν ὑπὲρ τῶν τοιαύτων ἰξ δό-
 χῆς προσήκον ἦν, ἄτε ἐρωτῶμεν δὲ πικρῶ-
 δα τὰς γὰρ τοιαύτας ζητήσεις, ὁπόσας μὴ
 νόμος τῆς ἀνάγκης ἀποσῆκῃ, ἀλλ' ἀνωφελῆς
 δόχῆς ἐρεχθῆ ἀποσῆκῃ. εἰ μὴ φυσικῆς π-
 νος γυμνασίας ἐνεκα γίγνοιτο, ὁμῶς ὁ φείλο-
 μῶν εἰσὼ τῆς διανοίας ἐκλείειν, καὶ μὴ προχέ-
 ρως εἰς δημοσίας σιωδῆρας ἐκφέρειν, μὴ δὲ
 ταῖς τῶν δῆμων ἀκοαῖς ἀπρονοήτως πιστεύειν.
 πῶς γὰρ ἐστὶν ἕκαστος, ὡς πραγμάτων ἔτω
 μεγάλων κλίαν δυαχερῶν δύαμιν, ἢ πρὸς
 τοιαυτέρας σιωδῆρας, ἢ καὶ ἀξίαν ἐμῶν ἐδ-
 σαι εἰ ἰξ τῆς τῆς εὐχερῆς ποιῆν νομοδῆν,
 πῶς δὴ πε μέρῳ τῆ δῆμῳ πείσει; ἢ τίς
 ταῖς τῶν τοιαύτων ζητημάτων ἀχειρθεῖς, ἔξω
 τῆς ἁπλοδῶς παραλαδῆσεως ἀντισταῖ;
 ἔκῃ ἐφεκτέον ἐστὶν ἐν τοῖς τοιαύτοις τὴν πολυ-
 λογίαν, ἵνα μήπως ἢ τῆ ἡμῶν ἀδυνεία τῆς
 φύσεως τὸ προταθέν ἐμῶν ἐμῶν μὴ διωη-
 θῆσῃ, ἢ τῆ τῶν ἀκροατῶν βραδυτέρα σιω-
 σε, ἀποσῆκῃ τῆ ρηθέντῳ καλῶν ἐλ-
 θῆν μὴ χωρησάντων. ἰξ ὁποτέρας τῆτων, ἢ
 βλασφημίας, ἢ χρίσματῳ εἰς ἀνάγκην ὁ
 δῆμῳ ἀποσῆκῃ.

A cogitare, vel sanè cogitatum silentio
 premere debueras, imprudenter protu-
 lisses; excitatâ inter vos discordiâ, com-
 munionio quidem denegata est; sanctissi-
 mus autem populus in duas partes di-
 scissus, à totius corporis unitate disces-
 sit. Quocircâ uterque vestrum veniam
 vicissim alteri tribuens, id amplectatur,
 quod confervus vester vobis iustissime
 suadet. Quidnam verò illud est? Nec
 interrogare de huiusmodi rebus princi-
 pio decebat, nec interrogatum respon-
 dere. Tales enim quæstiones, quas nul-
 lius legis necessitas præscribit, sed inu-
 tilis otii altercatio proponit; licet inge-
 nii exercendi causâ instituantur, tamen
 B intra mentis nostræ penetralia contine-
 re debemus, nec eas facillè in publicos
 efferre conventus, nec auribus vulgi in-
 consultè committere. Quotus quisque
 enim est, qui tantarum rerum tamque
 difficultium vim atque naturam aut ac-
 curatè comprehendere, aut pro digni-
 tate explicare sufficiat? Quòd si quis id
 facillè consequi posse existimetur, quo-
 tæ tandem parti vulgi id persuasurus est?
 Aut quis in eiusmodi quæstionum sub-
 tili & accurata disputatione, citra peri-
 culum gravissimi lapsus possit consistere?
 C Quocirca in huiusmodi quæstioni-
 bus loquacitas comprimenda est; ne
 forte aut nobis id quod propositum est
 explicare ob naturæ nostræ infirmitatem
 non sufficientibus; aut auditoribus,
 ob ingenii tarditatem ea quæ dicuntur
 minimè assequentibus; ex alterutro ho-
 rum aut in blasphemiarum, aut in schisma-
 tis necessitatem populus incurrat.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ο΄.

Παρανομιὰς περὶ ἐμονοίας.

Διόπερ καὶ ἐρωτήσεις ἀπροφύλακτος, καὶ ἀπρό-
 κησις ἀπρονοήτῳ, ἰσὴν ἀλλήλαις ἀνπι-
 δότωσαν ἐφ' ἐκάτερω συγκνώμην. εἰ δὲ γὰρ πῶ
 τῆ κορυφαῖς τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἀποσῆκῃ
 τῶν ὑμῶν ἢ τῆς φιλονεικίας ἰξήθη προφα-
 σις, εἰ δὲ καὶ πῶ ὑμῶν ὑπὲρ τῆς Ἐθεῆς ἁρη-
 σκείας αἰρέσεις ἀντισταθήσῃ ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐ-
 τὸν ἐχέει λογισμόν. ὡς πρὸς τὸ τῆς κοινωρίας
 σιωδῆμα δύνασθαι σιωδῆσθαι.

D CAPUT LXX.

Exhortatio ad concordiam.

P Roinde & incauta interrogatio, &
 inconlulta responsio, in utroq; ve-
 strum veniam sibi mutuò concedant.
 Neque enim de præcipuo & summo le-
 gis nostræ mandato inter vos est orta
 contentio; neque novum aliquod à vo-
 bis de Dei cultu introductum est dog-
 ma. Sed unam eandemque sententiam
 tenetis; adeò ut ad communionis so-
 cietatem coire facillè possitis.

